

podaje słowniczek mazowiecki, spisany prawdopodobnie przez Michała Kozaneckiego w 1703r., a mieszczący się na karcie 252 rękopisu znadującego się w bibliotece Towarzystwa Przyj. Nauk Pozn., pod nr. 147. Autor słowniczek ten przedrukował wiernie wraz z próbką króciutką gwary mazowieckiej, będącej wyjątkiem z II. uniwersału wydrukowanego w Próbkach gwary mazowieckiej. Do tego dodał w abecedliwym porządku wyrazy gwary mazowieckiej wraz z ich wyjaśnieniem przez Kozaneckiego. Przyczynek ten do gwaroznastwa polskiego jest starannie wydanym i jako zabytek gwaroznawczy zasługuje na naszą wdzięczną uwagę.

A Kalina.

BIBLIOGRAFIA.

Ludoznawstwo, materiały ludoznawcze.

- Ambrassat A. Die Provinz Ostpreussen, Bilder aus der Geographie, Geschichte und Sage, für Haus und Schule bearbeitet. Königsberg, W Koch, 1896, w 8-ce, str. XII i 389 z mapą Prus wschodn. 4 mr.
- Archiv für slavische Philologie unter Mitwirkung von A. Brückner, A. Leskien und W. Nehring, herausgegeben von V. Jagić, Band XVIII 1 i 2, 3 i 4. Berlin, Weidmannsche Buchhandlung, 1896, w 8-ce na str. 1 -85: Die Baltica des libellus Łasicki, Untersuchungen zur litauischen Mythologie, von Dr. Th R. v. Grienberger.
- Ateneum, pismo naukowe i literackie, pod redakcją P. Chmielowskiego, zeszyt z września 1896. Warszawa, wydawcy W. Spasowicz i A. Pawiński, druk J. Cotty, w 8-ce, str. 2 nl. i 385—588. Na str. 385 do 389: O zdrowie ludu przez W. M. K.
- Bielenstein A. u. E. u. H. Studien aus dem Gebiete der lettischen Archäologie, Ethnographie und Mythologie (Odbitka z Magazin der lettisch. literär. Gesellschaft). Riga, L. Hoerschelmann, 1896, w 8-ce, str. III, 61, 179 i 42. Cena 3 mrk.
- Brzozowski Franciszek Korab. Przysłowia polskie. Kraków, druk. Al. Słomskiego i Sp., 1896, w 8-ce, str. XVIII i 191.
- Partsch J. dr. prof. Literatur der Landes- und Volkskunde der Provinz Schlesien, Heft 4, Breslau, G. P. Aderholz, 1896, w 8-ce, str. 267 do 324. 2 mrk.
- Przegląd powszechny, pod redakcją M. Morawskiego, T. J., zeszyt z września 1896. Kraków, druk. Anczyca i Sp., w 8-ce, str. 207 do 454, na str. 358—379: Ludy turajskie i ich pojęcia religijne, przez Ks W. Zaborskiego T. J.
- Tylor Edward. B. Cywilizacja pierwotna, badania rozwoju mitologii, filozofii, wiary, mowy, sztuki i zwyczajów, przez prof. antropologii na Uniwersytecie oxfordzkim, przekład z 3-go wyd. angielskiego z r. 1891. Z. A. Kowerskiej, ze wstępem i dodatkami, dotyczącymi

rzeczy słowiańskich, a zwłaszcza polskich, oraz życiorysem autora przez Jana Karłowicza, tom, I. Warszawa, wydawnictwo „Głosu“, M. Arct, druk. F. Csernaka, 1896, w 8-ce, str. IV i 433, z portretem autora. 2 rub. 40 kop.

J ę z y k.

- Bronisch G. Kaschubische Dialectstudien, Heft I.: Die Sprache der Belöce nebst Anhang.: Einige *t*-Dialecte. (Odbitka z Archiv für slavische Philologie). Leipzig, O. Harrasowitz, 1896, w 8-ce, str. VI i 88. 2 mrk, 40 fen.
- Damroth K. Die älteren Ortsnamen Schlesiens, ihre Entstehung und Bedeutung, mit einem Anhang über die schlesisch-polnischen Personennamen, Beiträge zur schlesischen Geschichte und Volkskunde. Beuthen, P. Kasprzyk, 1896, w 8-ce, str. 254. 4 mrk 50 fenig.
- Dębicki Ignacy. Krótki wykład austriackiego prawa górniczego. Kraków, nakł. Stowarzyszenia kandydatów notaryalnych, L. Zwoliński i Sp., druk. W. Korneckiego, 1897, w 7-ce, str. 114, 39, 1 ul. i II. 1 zlr. Na str. 1—27: Słowniczek górniczy niemiecko polski; str. 29 do 39: Spis wyrazów górniczych, używanych przez Czackiego, Kluka, Lindego, Łabędzkiego, Mieroszowskiego i innych.
- Erzepki Bolesław dr. Masovita, słowniczek wyrazów gwary mazowieckiej. (Odbitka z XXII. Rócznika Towarzystwa przyj. nauk pozn). Poznań, druk. Dziennika pozn., 1896, w 8 ce, str. 6.
- Kuehnel P. Die slavischen Orts- und Flurnamen der Oberlausitz, Heft 4. (Odbitka z Neues Lausitz. Magazin). Leipzig, O. Harrasowitz, 1896, w 8-ce, str. 92. 2 mrk. 20 fen.
- Kurka Antoni. Słownik mowy złodziejskiej, zebrał . . . zarządca c. k. areztów policyjnych we Lwowie. Lwów, nakł. autora, Druk. Ludowa, 1896, w 16-ce, str. 36. 25 ct.
- Morawski Z. Zwierzęta w przysłowiach, przypowieściach, przenośniach i porównaniach języka polskiego w Sprawozdaniu dyrekcji c. k. gimnazjum w Tarnowie za rok szkolny 1895/6. Tarnów, nakł. funduszu nauk., druk. J. Styrny, 1896, w 8-ce większej, str. 3—45.
- Ołtuszewski Wład Dr. Rozwój mowy u dziecka, oraz stosunek tego rozwoju do jego inteligencji, studjum psychofizjologiczno-biologiczne. Warszawa, wydanie z zapomogi Kasy im. Mianowskiego. E. Wende i Sp., druk. F. Csernaka, 1896, w 8-ce, str. 80. 50 kop.

Archeologia, dzieje kultury i przemysłu.

- Barański A. Dr. prof. Die vorgeschichtliche Zeit im Lichte der Haus-thiercultur. Wien, M. Perles, 1896, w 8-ce, str. IV i 296. 4 zlr. 50 ct.
- Boetticher Adolf. Die Bau- und Kunstdenkmäler der Provinz Ostpreussen, Heft VI: Masuren. Königsberg, B. Teichert, 1896, w 8-ce większej, str. VII i 124, z rycinami i mapą. 3 mrk.

Chojnowski Józef A. Kratkija archieologiczeskija swiedenija o priedkach Sławian i Rusi i opis drciwnostiej sobrannyh s objasnienijami, wypusk I. Kijew, tipogr. W. J. Zawadzkiego, 1896, w 4-ce, str. VIII. 221 i 1 nl. z 20 tabl. rysunków.

Gawroński Rawita, Fr. Ustrój państwowo-społeczny Rusi w XI i XII w., w zarysie Lwów, Jakubowski i Zadurowicz, druk. Wł. Łozińskiego, 1896, w 8-ce, str. 222 i 2 nl. 1 zhr. 50 ct.

Kothe Jul. Verzeichniss der Kunstdenkmäler der Provinz Posen, im Auftrage des Prov.-Verbandes bearbeitet, Band III: Die Landkreise des Regierungs-Bezirks Posen, 3. Berlin, J. Springer, 1896, w 8 ce, str. 171—256, z rycinami i tabl. 2 mrk. III. 3. Die Kreise Frau-stadt, Lissa, Rawitsch und Gostyn. — Lieferung 4. str. X. i 257 do 342 z rycinami, 2 marki. III. 4. Die kreise Schrimm, Schroda, Wreschen, Jarotschin, Pleschen, Krotoschin, Koschmin, Adelnau, Ostrowo, Schildberg & Kempen.

Winiarz Alojzy dr. Polskie prawo dziedziczenia kobiet w wiekach średnich. Lwów, nakł. Gubrynowicza i Schmidta, druk. im. Ossolińskich, 1897, w 8-ce, str. 74. Cena 1 zhr. 20 ct.

Geografia.

Ambrassat A. Heimatkunde der Provinz Westpreussen. Danzig, Kafemann, 1895, w 8-ce, str. 34 z rycinami i kartą. 25 fenig.

Danzig und Umgeburg. Danzig, R. Barth, 1896, w 4-ce podłużnej, 16 widoków. 1 marka 50 fenig.

Drażdzyński Stan. Die slavischen Ortsnamen Schlesiens, Theil I.: Kreir Leobschütz (Jaresbericht über das königl. kathol. Gymnasium zu Leobschütz). Leobschütz, 1896, w 4-ce, str. XIX.

Falkiewicz Karol. Monografia powiatu gródeckiego. Gródek, nakł. gródeckiej Rady powiatowej, druk. J. Czaińskiego, 1896, w 8-ce, str. III i 140.

Guttman B. Die Germanisierung der Slaven in der Mark, Inaugural-dissertation. Berlin, 1895, w 8-ce, str. 30.

Heck Waleryan. Mapa historyczna Polski, wyd. 2-gie. Kraków i Biała, Kubraczka & Lang, litogr. A. Jurezykiewicza, 1896, fol, kolor., 1:4.000.000 1 korona.

Held Fr. Karte des deutschen Sprachgebietes von Nordmähren und Schlesien, am 31 December 1890. Brünn. C. Winniker, 1898, fol. kolor. 15 ct.

Liebenov W. Karte der Provinz Schlesien, Hannover, H. Oppermann, 1896, fol., kolor, 1:300.000. 7 mrk.

Nitman K. J. Geografia w gimnazyach naszych, uwagi o dzisiejszych celach i metodzie w udzielaniu tej nauki (pośw. prof. drowi Ant.

Rehmanowi). Przedruk z Muzeum. Lwów, nakł. H. Altenberga, druk. S. Bednarskiego, 1896, w 16-ce, str. 44, 20 ct.

Rieger J. Heimatkunde des Stadt- und Landkreises Beuthen in Oberschlesien. Gross-Strehlitz, A. Wilpert, 1896, w 8-ce, str. 36. 25 fenig.

Satke Wład. Powiat tarnopolski pod względem geograficzno-statystycznym na podstawie materiałów dostarczonych przez nauczycieli ludowych. (Odbitka z III. Rocznika Kółka naukowego tarnop.) Tarnopol, nakł. Kółka nauk tarnopolskiego, druk. St. Kossowskiego, 1895, w 8-ce, str. 163, z mapą prof. M. Wagilewicza. 2 zlr.

SPRAWY TOWARZYSTWA.

I. Sprawozdanie z III Walnego Zgromadzenia.

Trzecie Walne Zgromadzenie Towarzystwa odbyło się dnia 23 stycznia b. r. w sali ratusza lwowskiego w obecności kilkudziesięciu członków.

Przewodniczył prezes Towarzystwa prof. Dr. Antoni Kalina, protokół pisał sekretarz Towarzystwa dr. K. J. Gorzycki.

I. W zagajeniu przedstawił przewodniczący podstawy, na których dalszy rozwój Towarzystwa jest nie tylko możliwym, ale wprost dla dobra społeczeństwa koniecznym. To, co się często powtarza, że lud jest dla warstw inteligentnych dobrze i ogólnie znanym, jest komunałem, opierającym się na nieznanomości rzeczywistego stanu rzeczy, lub nawet na niechęci do jej poznania. Po dziś dzień badania ludu i wyniki tych badań są nie tylko niedostateczne, ale często tendencyjne. Mało mamy ludzi, którzy lud prawdziwie poznać, wyrozumieć go i na wyżyny życia społecznego podnieść usiłują. Poznania ludu wymagają prawda, cel każdej wiedzy, interes narodowy i ekonomiczny. Dla interesu narodowego nader ważną jest rzeczą np. poznanie etnicznych granic polskości, dla interesu ekonomicznego zaś zbadanie, czy i o ile lud polski przygotowanym jest do pracy przemysłowej, Z takich punktów widzenia Towarzystwo ludoznawcze jest stowarzyszeniem na czasie, związanem ściśle z najważniejszymi zagadnieniami chwili. Nie dziw, że zagranicą ludoznawstwo stało się wprost częścią programu warstw inteligentnych, zbliżających się do ludu, u nas dopiero początek na tem polu, ale mamy nadzieję, że jeśli członkowie naszego Towarzystwa przejmą się jego zadaniami, postęp w skazanych kierunkach będzie rzeczą dokonaną.

II. Sekretarz Towarzystwa p. dr. K. J. Gorzycki odczytał sprawozdanie z czynności Zarządu w r. 1896. Główną czynnością Zarządu były w zeszłym roku przede wszystkim sprawy, dotyczące wewnętrznej organizacji Towarzystwa. Dążyliśmy do uporządkowania biblioteki i skompletowania jej w ten sposób, iżby przedstawiała całokształt ruchu wydawniczego polskiego na polu ludoznawstwa z uwzględnieniem także najznakomitszych publikacji zagranicznych. Z tego powodu Zarząd wybrał z grona swego osobnego biblio-